

podářilo, se při nevelkém rozsahu spisu podati výstižný nástin nesporného řízení a včlenění nový zákon v soulad se zásadami řízení, jak se jeví podle zvláštních zákonů řízení toho se týkajících. Důležitost tohoto nového zákona a podpůrná jeho platnost působící, že není vždy snadno přímo ze zákona poznati, zda v konkrétním případě platí tento zákon všeobecný, či některý zákon zvláštní, dodává spisu tomuto zvláštní ceny pro praxi, takže bude jistě důležitým vodítkem při tvoření nové praxe na jeho podkladě. Pro studující nebude obsah spisu, pokud vybočuje z rámce učebnice a řeší pochybné neb kontroverzní otázky, působiti žádných zvláštních potíží, neboť jest vždy možno snadno rozeznati, kde se jedná o prostý systematický výklad zákona, a kde opět řešeny jsou otázky mající význam pro praxi.

Dr. Pavel Herrnhaiser: Racionalisace ve veřejné správě. Nákladem Ot. Janáčka, Praha 1931, stran 48, cena 12 Kč. — Autor obírá se otázkou právě tak ožehavou jako aktuální zejména v poslední době. Neřeší však jak racionalisace ve veřejné správě má být provedena, nýbrž nadhazuje možnosti racionalisace a ukazuje na praktických příkladech, jak ji lze dosáhnouti. Základní vada tkví v systému, nikoliv v úřednictvu. Okruh úkolů veřejné správy jest dnes větší a mnohonásobnější než za starého mocnářství, při čemž aparát, kterým chtějí úřady zvýšené úkoly zvládnouti, jest pořád stejný jako před sto lety a zůstal právě tak nezměněně zachován, jako úřední metody pracovní. Stare kancelářské předpisy, které mohly býti dobré v době vzniku, platí za změněných poměrů ještě dnes. Na tyto okolnosti autor správně poukazuje. V druhé kapitole mluví o službě veřejnosti, která jest tolik v dnešní době úřady zanedbávána a začíná hned při prvním styku s úřady — s nedostatkem možné orientace. Uvádí příklady z ciziny, kde službu veřejnosti chápou jinak než naše úřady, pojednává o premiovém systému, který se mnohde dobře osvědčil. V kapitole »Budovat a ne bourat!« kritizuje způsob »racionalisace«, provedené u nás restrikcí úředníků dokládaje, že propuštění úřednictva bez zmenšení práce jest demagogií. Nesmíme propoušteti personál, aniž bychom zjednodušili práci, nesmíme škrtati výdaje aniž bychom se předem přesvědčili, že jsou opravdu nepostrádatelné. Poukazuje na překážky, jež jsou spojené se zavedením každé novoty, zdůrazňuje, že organisátor musí přesvědčovati, aby úředník byl získán pro věc a podaří-li se mu to, pak jest úspěch zajištěn. V závěrečné kapitole »Kterou cestou« uvádí příklady, jakým způsobem organisovali v cizině, dokládaje, že již u nás pracují v několika ministerstvech komise, které se obírají racionalisačními otázkami.

Autor apeluje na vystříhání se slepého používání metod amerických, neboť přeceňování ciziny, které jest u nás tak časté, mívá v zájmu, že napodobujeme cizí příklady, neujišťující se dříve, jsou-li snad též i u nás splněny pro ně všechny předpoklady. Klade heslo: *zjednodušiti* — ale neučiniti správní aparát strojem, *sjednotiti* — ale nepěstovati bezduchý schematismus, *zorganisovati* — ale nepreorganisovati.

Pojednání předchází předmluva významného pracovníka na poli racionalisace Dra R. Kollara. Jest jisto, že racionalisace a s ní spojená reorganisace — uskuteční-li se vůbec, bude trvati ještě dlouhou dobu. Nelze předvídati všech důsledků jakých bude míti. Záleží na tom, kterou cestu si vybere. Zdá se mi však, že v racionalisaci veřejné správy tkví jedno velké nebezpečí — zvýšení nezaměstnanosti a jest otázka, zda toto nebezpečí vyváží ono plus racionalisací získané. To však jest již věc, která by vybočovala z mezí recenze předmětné knihy.

Dr. Štafl.